

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

703. An resignatio facta metu sit nulla ipso jure; an verò & qualiter sit nulla ope exceptionis, seu rescindenda seu jure irritanda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Nam, ut Azor *loc. cit.* juramentum servandum est, quoties ab iure animæ interitum servari potest, & licet actus meticulousus sit nullus. Paris. *n. 34.* citatis plurimis, & juramentum metu extortum, obligat tamen mero jure, & ideo absolutionem requirit; sive cum vi & metu juratum est, requiritur absolutio, & juramentum tale propria auctoritate sperni non potest. Paris. *n. 30. 31. & 35.* citans Menoch. *conf. 24. n. 2. §. vol. 1. ac* dicens, esse magis communem Canonistarum & Legistarum, teste Burfat. Ita (ur subjungit Paris, *n. 35.* citato Jo. And. Imol. Felin. &c.) qui juravit solvere usuras, prius deberet petere absolutionem. Porro, quamvis in petenda absolutione à juramento super actu interposito non sit necessaria citatio partis; cum etiam eà invitâ concedatur. Paris. *n. 37.* & Afflic. *decif. 220. n. 10.* &c. requiri tamen citationem partis in absolutione à juramento præstito super actu metu celebrato, tradit Paris *n. 38.* citans pro hoc Burfat. *conf. 72. n. 2. §. vol. 1. Selv. de jurejur. q. ult. Covar. l. 1. variar. c. 4. Menoch. conf. 24. n. 11. vol. 1. &c.* Possit autem dictam absolutionem peti etiam si juratum, illam non petere; eod quod tale juramentum sit illicitum, sicut votum de dispensatione voti non petenda, habet Paris *n. 39. 40. 41.* citato Felin. in *c. constitutus. de rescript. n. 9.* Ac denique *n. 42. & 43.* ait, procedere hæc etiam in resignationibus factis in Curia, in quibus de stylo vulgari & notorio præstatur juramentum, quod non interveniat metus, dolus, fraus, ita ut dicto juramento non obstante, resignans adhuc agere possit metu, & audiri super metu illato; eod quod tale juramentum respexerit duntaxat actum resignationis, & non super hoc, quod non voluerit convenire & agere, juxta quod decisum testatur à Rota.

Quæstio 703. An resignatio facta metu sit nulla & irrita ipso jure; an verò, & qualiter sit nulla ope exceptionis, seu rescindenda & jure irritanda?

Respondeo primò: Resignatio beneficii metu (intellige gravi, de quo *quæst. seq.*) non est ipso jure nulla, sed duntaxat venit irritanda, implorando nimirum officio Judicis, vel ope exceptionis, seu actione, quod metus causâ &c. Castrop. *cit. §. 5. n. 4.* Azor. *loc. cit. c. 22. q. 2.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 143.* Paris. *l. 9. q. 2. n. 8.* citans pro hoc AA. quam plurimos, & plures Rotæ decisiones contra Host. in *c. ad aures. Vital. in Clem. multorum. de penis. n. 27.* Butrio in *c. super hoc. de rescript. Rossinac. de benef. c. 19. n. 5. & seq. Staphil. de lit. grat. tit. de var. mod. vacat. n. 24. & seq.* citatos ab Azor & Paris. *n. 1.* Fundamentum responsonis est, quod ea, quæ ex metu fiunt, mero jure valent. Castrop. *loc. cit.* dicens, id ipsum à se fusè probatum, *tr. 2. de peccat. d. 1. p. 9.* quodque jura nulla declarent, resignationem beneficii metu factam esse ipso jure nullam, sed solum esse irritandam, ut pote utentia verbis futuri temporis. v. g. *Ecclesiam ei restitui facias. c. ad audientiam. Prædicto R. c. integritate restitui universa. c. 2. quod metus causâ &c.* quæ rescissionem seu irritationem non faciunt, sed faciendam designant. Castrop. *loc. cit.* Paris. *n. 10.* (qui etiam *n. 11. & seq.* id ipsum ex eo probat, quod juramentum interpositum super actu ipso jure reprobato seu nullo sit nullum, seu non obliget; teneat tamen & obliget super renunciatione beneficii metu factum; quod manifestum signum, talem renunciationem non esse ipso jure nullam) quia etiam

jura ideo dicunt, renunciationem ex metu factam nullius esse momenti, quia quod ad effectum talis censetur, ac si irrita esset. Azor. *loc. cit.* Qui tamen *ibid.* responsonem nostram sic limitat; ut, si beneficiatus fuerit captus à Domino sæculari, & detentus ab eo in carcere, resignet beneficio, resignatio sit ipso jure nulla, juxta *Clem. multorum. de penis. §. sanè.* Proinde facile solvuntur, quæ ex iisdem textibus formantur argumenta in oppositum. Ac primo quidem ad illud, quod formatur ex *c. ad aures. c. ad audientiam. de his, qua vi;* ubi dicitur, renunciationem metu factam non impedire restitutionem, quem utique impediret, si talis resignatio esset valida, responderetur; valorem resignationis metu factæ non impedire, quin talis resignans possit restituere; cum, licet careat titulo ac possessione beneficii, careat tamen illo ob resignationem coactam, ad cujus rescissionem propter injuriam ibi imbibitam jus habet; rescissâ autem tali resignatione (intellige, non auctoritate propria, sed officio Judicis) restituitur ad beneficium. Castrop. *loc. cit. juncto n. 5.* Secundò ex eo, quod *c. ad audientiam,* dicitur, talem resignationem carere debere robore firmitatis, non re & inferitur, non esse validam; sed bene non esse validam perpetuè ac irrevocabiliter, cum veniat rescindenda. Castrop. *cit. n. 8.* Tertiò *Clem. multorum. de penis,* decernens, resignationem factam ad terrorem laici esse ipso jure nullam, de speciali omnino casu loquitur, in quo non solum resignanti sit injuria per coactionem resignationis, sed etiam statui Ecclesiastico, dum beneficiatus in carcere à potestate laica detentus resignare cogitur. Azor *loc. cit.* Castrop. *cit. n. 5.* Paris. *n. 14. juncto n. 18.* qui etiam dicunt, hanc esse specialem & unicam limitationem & exceptionem responsonis nostræ, à qua, ut Castrop. non leve argumentum ducitur, quod reliquæ meticulousæ resignationes valeant, quia jura reliqua non utuntur verbis ita nullitatem declarantibus; cum nullibi utantur termino illo universalis: nullius omnino decernimus firmitatis. Adde quod id decernimus jus novum in auctori denotet, ut idem Castrop. juxta *gl. in c. eos. de senten. Excom. in 6.* Quartò denique inter resignationem beneficii, & electionem, quæ metu facta ipso jure est nulla. *c. ubi periculum. de elect. in 6.* Item matrimonium, quod metu contractum ipso jure quoque nullum est, *c. cum coram. c. veniens. de sponsal.* magna est differentia in hoc puncto & diverfa ratio, cum electio jus publicum respiciat, resignatio privatum; matrimonium verò, & ingressus religionis status sunt perpetui & indissolubiles. Castrop. *cit. n. 5.*

2. Respondeo secundò: rescindenda talis resignatio coacta ac violenta implorato officio Judicis, vel intentata actione, quod metus causâ. Castrop. *loc. cit. n. 4. & 5.* Azor. *loc. cit.* Paris, *n. 19.* citans Calderin. *conf. 1. de renunc. Coraf. de benef. p. 1. c. 8. n. 11. &c.* Et Rotam dicere *decif. §. n. 2. de renunc. in nov.* quod intentabit vindicationem ad beneficium metu resignatum, vel possessorium recuperanda. Rebuff. in *pr. tit. de resign. metu extorta. n. 4.* dicere, quod intentabit actionem utilem in rem; eod quod per resignationem metu factam perdatur solum directa actio; vel actionem personalem, quod metus causâ, per quam omnia debeant reduci ad statum pristinum. Porro in hac restitutione opus esse novâ collatione, tenet Castrop. *loc. cit. n. 4. in fine.* Probus ad *monach. Rubric. de renunc. apud Paris. cit. q. 2. n. 25.* eod quod jus extinctum non reviviscat sine nova collatione. Eâ opus esse, dum beneficium il-

lud

lud collatum alteri, tenent Azor. *loc. cit.* Paris. n. 28. aliàs vero eà opus non esse tenent iidem Azor & Paris. n. 23. citans Rebuff. *de paris. posses.* n. 179. n. 328. Coraf. *de benef. p. 1. c. 8. n. 11.* Nav. *in c. accepta de restit. spoliar. opposit.* n. 15. Card. Paris. *conf.* n. 165. vol. 4. qui etiam *conf.* 66. n. 1. vol. 4. dicat, renunciandi ob metum dari regressum. Ad illud vero, quod jus extinctum per talem resignationem meticulousam non reviviscat sine nova collatione, ait Paris. n. 25. id procedere, nisi aliud interveniat, per quod sequatur integra restitutio, juxta *c. ab exordio. d. 31.* uti & Azor *loc. cit.* dicit, ad reviviscantiam istius juris extincti satis esse restitutionem in pristinum jus: quin etiam Paris. n. 27. dicit, quod restitutio Judicis fungatur vice collationis. Atque in his jam pro praxi

3. Inferuntur plura primò: Ante restitutionem illam faciendam per Judicem non posse renunciare jure & cum bona conscientia tenere & ministrare in beneficio per metum resignato, & ejus fructibus uti; eo quod titulum perdiderit, & beneficium licite teneri nequeat sine titulo canonico, juxta *c. 1. de reg. juris in 6.* Paris. n. 29. 30. & 31. & ex eo Azor *cit. q. 2. § verum querat.* Secundò: non posse illum resignantem titulo taliter resignati beneficii promoveri ad ordines. Azor. *ibid.* Paris. n. 32. citato Nav. *ubi ante n. 22.* Tertio non teneri taliter resignantem amplius ad horas. Azor. *loc. cit.* Paris. n. 33. ex Nav. *ubi ante n. 21.* Quarto, talem si post resignationem metu factam permanferit in possessione per triennium, non frui privilegio regulæ de triennali poss. Azor. *loc. cit.* Paris. n. 35. ex Rebuff. *de paris. poss.* n. 375. Qui tamen cum eodem Rebuffo *ibid.* n. 328. docent, quod, si talis antequam ex metu resignavit, illud beneficium possederit pacifice per annum, & dein illud post dictam restitutionem possederit pacifice per biennium, fruatur beneficio dictæ regulæ, ac habeatur, ac si possessio nunquam fuisset interrupta; eo quod, cum quis pristino juri restituitur, in illud ex toto redeat, juxta *l. quod si minor. § de restit. ff. de minoribus.* Illud hic notat Paris. n. 38. quod inferentes metum, ut fiant resignationes beneficiorum, sunt excommunicati, citans Rebuff. *in pr. tit. de resign. extorta n. 3.* & Dd. communiter in *Clem. multorum.* Item. n. 39. quod priventur beneficiis, si quæ habent, pro quo citat Rebuff. *in pr. tit. de mod. amit. benef. n. 48.* quod intellegendum erit juxta terminos citate *Clem.*

Questio 704. Qualis esse debeat dictus metus?

1. Respondeo primò: Debet esse metus gravis, seu cadens in constantem virum. Castrop. *cit. §. 5. n. 2.* Azor. *cit. c. 26. q. 1.* Paris. *l. 13. q. 1. n. 52.* juxta communem & receptam omnium sententiam, ut Paris. non enim omnis metus gesta rescindit, sed solum qui justus est, juxta *l. metum. ff. quod metus causa. c. ult. de appellat.* Paris. n. 53. Justus autem metus dicitur, qui cadit in constantem virum, *c. cum dilectus. c. veniens. e. consultationi. quod metus causa.* Paris. n. 54. citans præter dictos textus Card. Paris. *conf.* 10. n. 56. vol. 1. Mascard. *in c. 1. n. 24. de offic. deleg. &c.* Cum autem varia sit hominum conditio, alii constantissimi, constantes alii, aut magis timidi, Judici arbitrandum relinquitur, an metus hic & nunc sit justus. Paris. n. 58. & 59. citans Abb. *in c. cum virum. n. 8. de regular. Menoch. de arb. iud. casu. 135. n. 2.* Covar. *de spons. p. 2. c. 3. §. 4. n. 8.* Card. Paris. *conf.* 53. n. 60. &c. De quo arbitrabitur Judex juxta qualitatem personarum, cum minor metus cadat in pue-

rum quam in virum. Paris. n. 60. citatis pluribus, Azor. *cit. q. 1. ubi in fine ait:* metus justus centerur habità ratione personarum; nam in meticulousis, in senibus & literatis minor metus sufficeret. Item minor fit metus ubi adest, quam ubi abest Princeps. Paris. n. 63. citans Card. Paris. *conf.* 66. n. 4. vol. 4. Oldr. *conf.* 251. col. 1. Cravett. & c.

2. Respondeo secundo in specie: Respektu omnium timor mortis vel cruciatus inducit metum justum. Paris. n. 64. citans Card. Paris. *conf.* 60. n. 12. vol. 4. Alex. *conf.* 253. n. 3. etiam si actualiter vis non inferatur; eo quod quis non teneatur expectare vulnus. Paris. n. 65. & 66. ex Card. Paris. *conf.* 53. n. 57. & seq. vol. 4. modò persona, quæ mortem vel cruciatus minatur, sit talis, quæ valeat & soleat tales minas ad effectum deducere, & sint minæ atroces. Paris. n. 115. Et sic, si quis resignavit beneficium ob metum mortis vel cruciatus corporis, resignatio est nulla. Paris. n. 111. dicens in hoc concordare omnes.

3. Secundo metus excommunicationis est justus & cadens in constantem virum. Paris. n. 134. 141. citans Hostiensis & Dd. communiter in *c. dilectus. quod metus causa.* Non licet injusta excommunicationis sententia non liget quo ad Deum, nocet tamen quo ad participanda Sacramenta, & talis excommunicatus parere debet, ne ex superbia ligetur, qui prius ex pravitate sententiæ absolutus tenebatur, ut dicitur *c. hic. 13. q. 3.* unde justum metum inducit. Paris. n. 195. Adeoque renuncians beneficium ob timorem excommunicationis imminentis, de qua fuit ei comminatum per Episcopum, Vicarium, vel alium Ordinarium, si non renunciaret, potest dicere resignationem nullam, & ad beneficium redire, quia nulla est, & non tenet talis resignatio. Paris. n. 129. citans Cardin. in *Clem. uni. de renunc. n. 7.* Decium *in c. ex parte, de rescrip. n. 25.* Barbat. *conf.* 30. l. 3. &c.

4. Tertio periculum amissionis omnium bonorum inducit metum justum, Paris. n. 144. juxta *gl. in c. 2. quod metus causa.* Equiparatur siquidem hic metus metui mortis Paris. n. 145. citans Ruin. *conf.* 23. n. 9. l. 1. Decium *conf.* 690. n. 8. Menoch. *de arb. iud. cas. 135. in fine Mascard. de prob. concl. 1051. n. 54.* Procedere id ipsum in amissione majoris partis bonorum, tradit Paris. n. 155. citans Abb. ac dicens communem. Pro quo etiam allegat *c. frequens. de restit. spol. in 6. ubi in actu odioso equiparantur omnia bona, & major pars.* Unde jam nulla erit resignatio beneficii facta ob metum amissionis omnium bonorum. Paris. n. 143. citans Coraf. *de benef. p. 1. c. 8. n. 10.* Card. Butr. Abb. & Dd. communiter in *c. 2. quod metus causa.* Subjungit tamen Paris. n. 157. quod, qui resignant ob metum amissionis patrimonii, peccent, nihilominus licite restituantur in odium inferentium metum, pro quo citat Innoc. in *c. 2. quod metus exusa.*

5. Quarto etiam præceptum comminatorium privationis dignitatis vel carceris latum à Rege aliquo vel Principe, inducit justum metum ad effectum, ut ex eo facta resignatio annullari seu rescindi possit. Paris. *cit. q. 1. n. 183.* dicens communem, juxta quam consuluerunt, ut ait, duo præclarissimi DD. Decium *conf.* 209. & Ruin. *conf.* 121. l. 3. addit Paris. n. 188. ex eodem Ruino *loc. cit. n. 11. l. 2. 13.* satis ex literis Regis constare de metu, cum Epistola plene probet intentionem scribentis, si appareat ejus manu scripta, vel habeat Regis sigillum. Porro, quod attinet ad actualem incarcerationem, pro-